16/05/2019

Ο Ναός και ο Τάφος του Αγίου Γεωργίου στη Λύδδα

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ο Ναός του Αγίου Γεωργίου μαρτυρεί την ακμή του Χριστιανισμού στη Λύδδα, που ήταν επισκοπή και μετέπειτα αρχιεπισκοπή.

Σήμερα, υπάρχει (τιτουλάριος) Αρχιεπίσκοπος Λύδδης, που διαμένει στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων. Στη Λύδδα διαμένει ο ηγούμενος της Μονής.

Μέχρι σήμερα, επικρατούσε η γνώμη ότι η Λύδδα είχε κτιστεί από τη φυλή του Βενιαμίν, αλλά από πρόσφατες αρχαιολογικές ανασκαφές αποδεικνύεται ότι η Λύδδα είναι κτισμένη από τους Αιγυπτίους. Οι Εβραίοι την ονομάζουν Λοντ (LOD) και οι Άραβες Λιντ (LID).

Ο Δημήτριος Νικάτωρ απέσπασε την Λύδδα από τη Σαμάρεια και την κατέταξε στην Ιουδαία. Μετά το θάνατο του Ιουλίου Καίσαρος, ο Ρωμαίος Ανθύπατος Κάσσιος, αφού τυράννησε για αρκετό χρόνο τους κατοίκους της Παλαιστίνης πούλησε τους κατοίκους της Λύδδας ως δούλους, αυτοί όμως δεν άργησαν να απελευθερωθούν και να επανέλθουν στην πόλη τους, κατόπιν διατάγματος του Αντωνίου.

Η Καινή Διαθήκη αναφέρει το θαύμα της θεραπείας του παραλυτικού Αινέα στη Λύδδα από τον Απόστολο Πέτρο (Πράξ. θ’ 32-35).

Μετά το Χριστό ο Ρωμαίος Ανθύπατος Κέστιος Γάλλος πέρασε από τη Λύδδα και την κατεδάφισε αλλά μετά λίγο χρόνο η πόλη επανήλθε στην πρώτη της κατάσταση, όπως φαίνεται, επειδή στη μεταγενέστερη Ιουδαία γίνεται έδρα τοπάρχου, που παραδόθηκε.
Καθώς πολλές πόλεις επί Ρωμαϊκής κυριαρχίας μετονομάστηκαν, έτσι και η λύδδα πήρε το όνομα Διόσπολις, προς τιμή του Δία. Και το όνομα υπάρχει στα νομίσματα,

που χαράχθηκαν επί Σεπτιμίου Σεβήρου και Καρακάλλα.

Η Λύδδα των πρώτων Χριστιανικών αιώνων ήταν έδρα επισκόπου υπό το Μητροπολίτη Καισαρείας, αλλά έπειτα έγινε Αρχιεπισκοπή.
Στη Λύδδα έγινε η σύνοδος κατά του Πελαγίου, το 415, που έλεγε ότι ο άνθρωπος μπορεί να σωθεί με τα έργα του, χωρίς να έχει ανάγκη της θείας χάριτος.

Ποιος έκτισε το ναό του Αγίου Γεωργίου δε γνωρίζουμεν ακριβώς, επειδή δεν υπάρχουν ακριβείς πληροφορίες. Άλλοι αναφέρουν ως κτίτορα το Μέγα Κωνσταντίνο, κυρίως οι συναξαριστές, και άλλοι τον Ιουστινιανό. Ο επίσκοπος Τύρου, Γουλιέλμος, λέγει ότι ο ναός κτίστηκε από τον Ιουστινιανό, αλλά ο ιστορικός Προκόπιος, που έγραψε περί των κτισμάτων του Ιουστινιανού, δεν αναφέρει τίποτα. Στους πρώτους πάντως χριστιανικούς αυτούς αιώνες πήρε η Λύδδα και το όνομα Γεωργιούπολις προς τιμή του Αγίου, και όπως αναφέρουν οι συναξαριστές, στις 3 Νοεμβρίου, έγιναν τα εγκαίνια του ναού.

Επί Χοσρόη, το 614 μ.Χ., ο ναός του Αγίου Γεωργίου δεν έπαθε καμμιά καταστροφή, επειδή οι Πέρσες περιορίστηκαν να φθάσουν μέχρι την Ιερουσαλήμ.
Επί Μουσουλμανικής κυριαρχίας, τον 8ον αι., ο Σουλεϊμάν, ο υιός του Χαλίφη Αβδού Ελ Μάλεκ, κατεδάφισε τη Λύδδα αλλά το ναό του Αγίου Γεωργίου τον άφησε ανέπαφο, επειδή οι Μωαμεθανοί σέβονται τον Άγιο και του έχουν δώσει το όνομα Χάντερ (HADER), που σημαίνει πράσινος.

Επί Χαλίφου Χάκεμ, το 1010 μ.Χ., ξέσπασε διωγμός κατά των Χριστιανών, και καταστράφηκε ο ναός της Λύδδας, αλλά πριν την έλευση των Σταυροφόρων τον ανακαίνισε κατ’ άλλους ο Κωνσταντίνος ο Μονομάχος ή οι εντόπιοι με τη βοήθεια των Βυζαντινών και κατ’ άλλους ο Στέφανος της Ουγγαρίας.
Αναφέρεται ότι μετά την καταστροφή του Χάκεμ και την ανακαίνιση του ναού, έγινε άλλη μία καταστροφή από τους Μωαμεθανούς στο ναό, και τον ανακαίνισαν οι Σταυροφόροι. Αλλά αυτό δεν ισχύει απόλυτα, επειδή μετά τη μάχη της Αντιοχείας, οι σταυροφόροι ήλθαν στη Λύδδα για να προσκυνήσουν και να ευχαριστήσουν τον Άγιο Γεώργιο, που τους βοήθησε. Εκεί βρήκαν μεγαλοπρεπή ναό, όπως αναφέρουν οι ιστορικοί της εποχής εκείνης. Μόνο ο Γουλιέλμος, αρχηγός των Σταυροφόρων, αναφέρει ότι λίγο πριν την έλευση των Σταυροφόρων, οι Μωαμεθανοί κατέστρεψαν το ναό, αλλά αυτό αντιφάσκει με τα προαναφερθέντα.
Σε όλη την διάρκεια του Σταυροφοριακού βασιλείου η Λύδδα καθώς και άλλες πόλεις ήταν υπό τους Σταυροφόρους.

Το Λατινικό Πατριαρχείο στην Ιερουσαλήμ κατά τα πρώτα έτη της επικρατήσεως των Σταυροφόρων, απετελείτο από την Ιερουσαλήμ, την Ιόππη (Γιάφφα), και τη Λύδδα.

Ο Ιωάννης ο Φωκάς, το 1185, ήλθε στη Λύδδα και γράφει για το ναό του Αγίου Γεωργίου ότι κάτω από την Αγία Τράπεζα ήταν ο τάφος του Αγίου, όπως του είπαν οι κληρικοί του ναού. Ο Λατίνος επίσκοπος έβγαλε τις πλάκες του ναού και βρήκε το σπήλαιο, που ήταν ο τάφος του Αγίου Γεωργίου, αφού προηγουμένως ο τάφος δεν φαινόταν και οι προσκυνητές προσκυνούσαν μαρμάρινο στόμιο. Δύο άνθρωποι προσπάθησαν να σηκώσουν την πλάκα του τάφου, αλλά βγήκε φωτιά, που άφησε τον ένα ημικαή και τον άλλο πεθαμένο.

Μετά τη μάχη της Χαττήν, η Λύδδα καθώς και άλλες πόλεις, ήλθαν στα χέρια των Μωαμεθανών, με αρχηγό τον Σαλαχεντίν, οι οποίοι κατέστρεψαν το ναό του Αγίου Γεωργίου.

Το 1191 μ.Χ., το ίδιο έτος της καταστροφής, ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος κατέλαβε ξανά τη Λύδδα, και επισκεύασε το ναό και ήλθε σε συνθηκολόγηση με τον αρχηγό των Μωαμεθανών, Σαλαχεντίν, αλλά η συνθήκη δεν κράτησε πολύ, επειδή το 1291 οι Σαρακηνοί έδιωξαν τους Σταυροφόρους από την Παλαιστίνη και κατέστρεψαν το ναό του Αγίου Γεωργίου της Λύδδας.

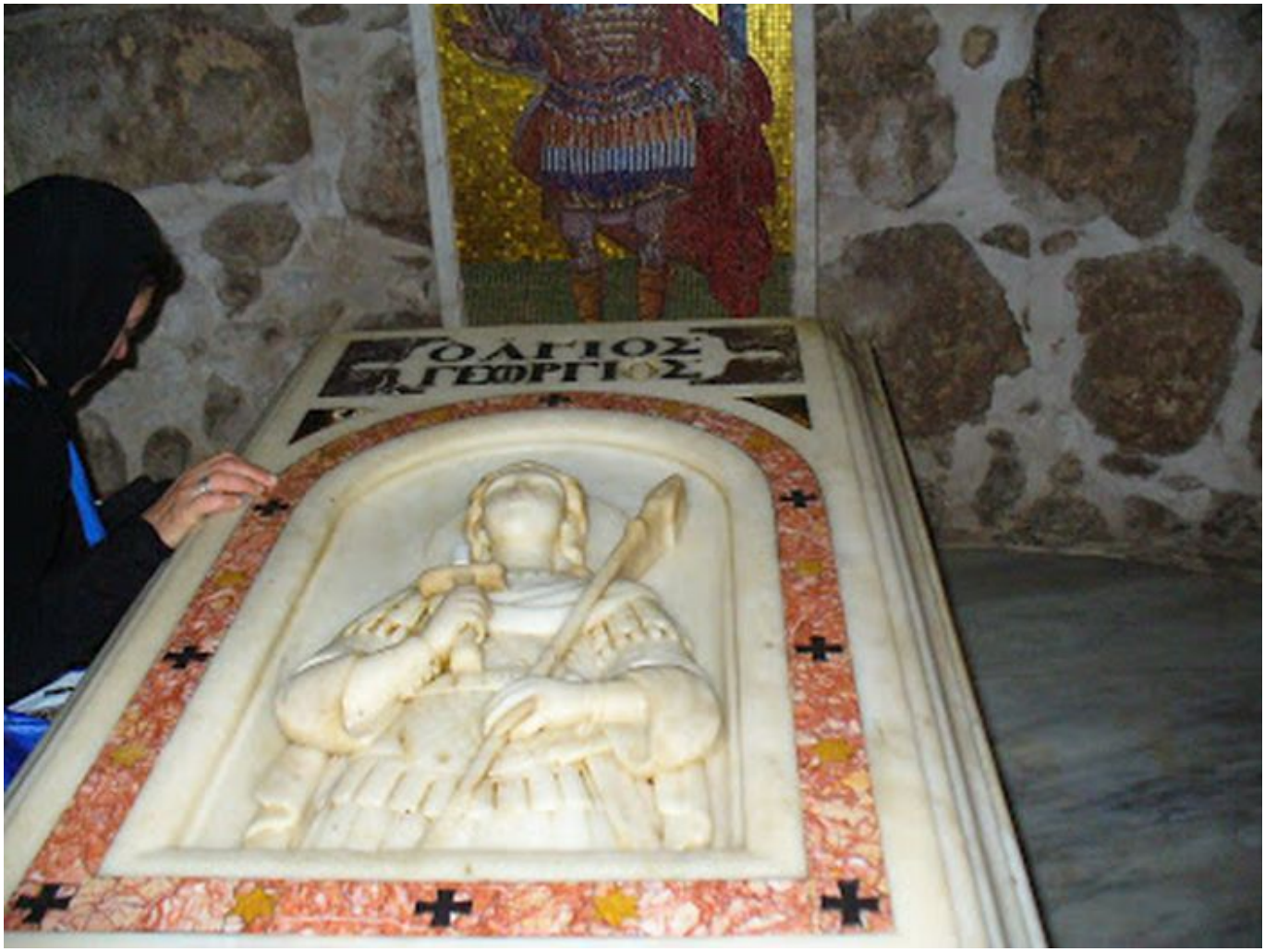

Ο ναός του Αγίου Γεωργίου έμεινε κατεστραμμένος έως το 1349 μ.Χ., οπότε ο αυτοκράτορας Κωνσταντινουπόλεως Ιωάννης Κατακουζηνός, έστειλε πρέσβεις στο Σουλτάνο της Αιγύπτου, Νασρεντίν Χασάν Ίμπιν Ελ Νάσσερ, για την ανακαίνιση των ιερών προσκυνημάτων της Παλαιστίνης, όπως και ανακαινίσθηκαν.
Το 1442, ξέσπασε διωγμός κατά των Χριστιανών της Παλαιστίνης επί Σουλτάνου της Αιγύπτου Αλ Μαλέκου Ντάχερ Τζάκμακ, που κατέστρεψε το ναό και το δυτικό μέρος το μετέτρεψε σε τζαμί. Τότε επίσης πρέπει να πήρε και το παρεκκλήσιο του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, και χρησιμοποίησε πέτρες της Εκκλησίας για την κατασκευή της γέφυρας του Ντάχερ.

Όπως φαίνεται από την Ιστορία της Εκκλησίας Ιεροσολύμων, ο ναός του Αγίου Γεωργίου ανακαινίστηκε μετά το 1517 επί Σουλτάνου Σελήμ του Α’, που έδιωξε τους Μαμελούκους και έδωσε ελευθερία για την εξάσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων στους Χριστιανούς.
Για την τελευταία καταστροφή του ναού του Αγίου Γεωργίου δεν έχουμε ακριβή στοιχεία, αλλά υπάρχουν δύο πιθανότητες. Η πρώτη είναι ότι στις αρχές του 19ου

αι. καταστράφηκε από τους γενίτσαρους, επειδή τότε το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων έπαθε μεγάλο πλήγμα από εκείνους.

Η δεύτερη είναι όταν το 1837 μ.Χ. καταστράφηκε από σεισμό, που έγινε στην περιοχή, εξαιτίας του οποίου έπεσε η σκεπή του ναού και το ιερό του Παρεκκλησίου των Εισοδίων της Θεοτόκου.
Το 1871, ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων, Κύριλλος ο Β’, ανακαίνισε το ναό και επιπλέον μαρμαρόστρωσε το πάτωμα και τον τάφο του Αγίου Γεωργίου. Εκείνη η ανακαίνιση ήταν η τελευταία. Έκτοτε γίνονται μικρές ανακαινίσεις.